

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Факультет іноземних мов

Кафедра методики навчання іноземних мов

Магістерська дипломна робота на тему

**Розвиток лінгвопізнавальної мотивації студентів як засіб
активізації навчання іноземної мови у вищій школі**

Виконала: студентка освітньо-
кваліфікаційного рівня магістра
спеціальності 8.02030302 Мова і
література (англійська)*
Гіренко М.А.

Керівник: кандидат педагогічних
наук, доцент Яцишин О.М.

Вінниця – 2016 р.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади формування лінгвопізнавальної мотивації в навчанні студентів ВНЗ	
1.1. Джерела активізації лінгводидактичного процесу у вищій школі .	9
1.2. Змістово-динамічні характеристики мотивів оволодіння іноземною мовою	20
1.3. Типи пізнавальних мотивів і механізми їхнього формування	25
1.4. Лінгводидактичні аспекти формування пізнавальної мотивації студентів	33
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	41
РОЗДІЛ 2. Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов активізації навчання іноземної мови у ВНЗ	
2.1. Методика і результати дослідження мотивації навчальної діяльності студентів	42
2.2. Організація та аналіз результатів експериментального навчання ..	47
2.3. Формування іншомовної лінгво-нормативної компетенції студентів-лінгвістів та номенклатура спонукаючих факторів з оволодіння іноземної мови	55
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	57
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	71

ВСТУП

Формування особистості, що здатна до самостійного творчого пошуку, саморозвитку й самоактуалізації в навчальній, професійній та інших сферах діяльності традиційно і цілком слушно вважається одним із пріоритетних завдань національної системи вищої освіти.

Відомо, що лише за умови, коли особистість здатна бути повноправним суб'єктом діяльності, можлива її справжня гармонійна активність. Серед основних якостей суб'єкта учіння, є високий рівень позитивної навчальної мотивації.

Знати мотиваційну основу учіння – означає знати його рушійну силу. Навіть висококваліфікований викладач не досягне бажаного результату, якщо його зусилля не будуть узгоджені з мотиваційною основою пізнавальної діяльності студентів.

У навчанні іноземних мов особливо відчутний зв'язок між рівнем особисто залучення студента в процес пізнання і його відповідними результатами. При цьому важливим для ефективно побудови лінгводидактичної практики виявляється розуміння того, що «Мова – це предмет, якому не можна навчити, а слід вивчити самому» (М. Уест).

Усвідомлення ролі мотивації для навчально-пізнавальної діяльності спричинило формулювання принципу мотиваційного забезпечення навчального процесу (у дещо ширшому контексті принципу психологічного забезпечення процесу навчання) і зумовило широту та інтенсивність дослідження даного феномена вітчизняною та зарубіжною психолого-педагогічною наукою.

На сьогодні психолого-педагогічна наука володіє достатньою кількістю знань про рушійні сили процесу учіння особистості в системі формальної (початкової, середньої, вищої чи післядипломної) освіти, а відповідна теоретична й експериментальна розробка проблеми мотивації учіння здійснюється багатьма шляхами.

Так, проблема мотивації навчальної діяльності є однією з центральних в педагогічній психології. Велика кількість робіт зарубіжних і вітчизняних дослідників присвячена вивченню чинників, що обумовлюють прояви пізнавальної активності (Л. Божович, І. Зимня, А. Маркова, Р. Мільруд, В. Моргун, К. Роджерс, П. Якобсон, та ін.).

У рамках психолого-педагогічних досліджень триває активна робота із виявлення структурно-змістових характеристик мотивації навчальної діяльності студентів (А. Вербицький, В. Ковальов, А. Орлов, В. Сонін, Д. Форсит та ін). У більшості робіт цих та інших авторів аналізується вплив навчальної мотивації на ефективність навчання у ВНЗ.

Низка дослідників вивчає особливості мотивації навчальної діяльності, пов'язані зі специфікою лінгвістичної спеціальності (І. Алексеева, І. Зимня, В. Комісаров, Р. Мільруд, І. Халеева, І. Цатурова та ін.).

Один із перспективних напрямків досліджень у цій галузі пов'язаний з умовами формування у студентів ВНЗ процесуальних спонук, чільне місце серед яких займають пізнавальні мотиви, що, як відомо, є найбільш релевантними сутності й змісту навчально-пізнавальної діяльності, відтак вважаються потужним джерелом активізації процесу пізнання.

Попри значний масив накопичених знань та експериментальних даних, отриманих в результаті психолого-педагогічних досліджень, проблема мотиваційного забезпечення навчальної діяльності, загалом, та визначення умов формування пізнавальних мотивів у студентів ВНЗ, які вивчають іноземні мови, зокрема, залишається актуальною. Справа не лише в тому, що мотиваційний процес має індивідуалізований характер, а завдання активізації навчально-пізнавальної діяльності має реалізовуватися на перманентній основі.

Відомо, що процес навчання іноземної мови є багатограним за своїми змістовими й динамічними характеристиками. Відтак, його мотиваційна основа повинна забезпечуватися комплексом психолого-педагогічних чинників, спрямованих на розвиток різного роду спонук.

Аналіз результатів наукових досліджень засвідчив недостатність теоретичної розробки та експериментальної верифікації окремих аспектів формування пізнавальних мотивів у лінгводидактичному процесі у вищій школі. Зокрема, недостатньо вивчено і, відповідно, неповною мірою реалізується у практиці навчання іноземних мов потенціал лінгвопізнавальної мотивації, яка здатна суттєвим чином енергетизувати процес засвоєння іншомовних знань і підвищити його ефективність.

Відтак, вважаємо тему даного магістерської роботи *«Розвиток лінгвопізнавальної мотивації студентів як засіб активізації навчання іноземної мови у вищій школі»* сучасною та **актуальною**.

Об'єктом дипломного дослідження є засоби активізації лінгводидактичного процесу у вищій школі.

Предмет дослідження – педагогічні умови розвитку лінгвопізнавальної мотивації студентів ВНЗ як засобу активізації їхньої діяльності з вивчення іноземної мови.

Мета дослідження полягає в розробці й експериментальній перевірці моделі формування лінгвопізнавальної мотивації студентів ВНЗ у процесі навчання іноземної мови.

Для досягнення сформульованої мети роботи були поставлені й послідовно розв'язані такі **завдання** дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз психологічних підходів до вивчення мотивації навчальної діяльності студентів та проаналізувати сучасні концепції мотивації до вивчення іноземних мов.
2. На основі теоретичного аналізу з'ясувати сутність феномена лінгвопізнавальної мотивації, виявити її структурні, динамічні та функціональні характеристики.
3. Визначити критерії та рівні сформованості у студентів ВНЗ мотивації до вивчення іноземної мови.

4. Вивчити й описати механізми впливу на процес формування лінгвопізнавальних мотивів психолого-педагогічними засобами.
5. Теоретично обґрунтувати й апробувати лінгводидактичні умови активізації лінгвопізнавальної діяльності студентів ВНЗ.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять наукова теорія пізнання і теорія системного аналізу; філософські положення, що розкривають багатоаспектну природу діяльності людини; взаємозалежність між розвитком особистості й організацією її навчально-пізнавальної діяльності; взаємозумовленість педагогічних явищ і процесів; концептуальні положення Національної доктрини розвитку освіти України у XXI ст.; основні положення про єдність свідомості і діяльності (Л. Виготський, С. Рубінштейн та ін.), концепція контекстного навчання (А. Вербицький), загальнодидактичні і методичні положення про викладання гуманітарних дисциплін, зокрема іноземних мов (А. Алексюк, С. Архангельський, Ю. Бабанський, М. Вайсбурд, І. Верещагіна, С. Гончаренко, І. Зимня, О. Леонт'єв, Р. Мін'яр-Белоручев, В. Разумовський, Г. Рогова, Ю. Пасов, О. Тарнопольський та ін.).

Відповідно до цього для реалізації завдань дослідження було застосовано комплекс теоретичних та емпіричних **методів**: теоретичного аналізу, наукового спостереження, соціологічного опитування, дескриптивно-емпіричний метод та експериментальне навчання.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає в тому, що:

- *вперше* визначені й обґрунтовані педагогічні умови формування лінгвопізнавальної мотивації студентів у процесі навчання іноземної мови;
- *уточнено* сутність, критерії ідентифікації, показники й рівні сформованості мотивації студентів ВНЗ;
- *дістали подальшого вдосконалення* форми й технології іншомовної підготовки у вищій школі.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що автором створено й апробовано на практиці модель активізації навчальної діяльності студентів ВНЗ шляхом актуалізації психологічного потенціалу лінгвопізнавальної мотивації, а теоретичні положення, висновки й матеріали роботи можуть бути використані з метою подальшої оптимізації процесу навчання іноземної мови у ВНЗ.

Апробація результатів дипломного дослідження здійснювалася шляхом виступів і обговорення доповідей автора на: III Всеукраїнській конференції молодих учених і студентів «Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень» (м. Вінниця, 24 листопада 2015 р.); студентській науковій Інтернет-конференції «Сучасні проблеми лінгвістики, літературознавства та методики викладання мови і літератури» (м. Вінниця, 21 грудня 2015 р.), XIV міжнародній студентській Інтернет-конференції «МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі» (18-19 березня 2016 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі» (м. Вінниця, 14 квітня 2016 р.).

Структура та обсяг роботи. Робота складається з двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, а також із списку використаних джерел і додатків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алексеева И.С. Профессиональный тренинг переводчика: учеб. пособие по устному и письменному переводу для переводчиков и преподавателей / И. С. Алексеева. – СПб. : Перспектива: Союз, 2008. – 288 с.
2. Анцыферова Л.И. Психология формирования и развития личности / Л.И. Анцыферова. – М.: Наука, 1981. – 365 с.
3. Артемов В.А. Психология обучения иностранным языкам / В.А. Артемов. – М.: Просвещение, 1969. – 279 с.
4. Асеев В.Г. Мотивация поведения и формирования личности / В.Г. Асеев. – М.: Мысль, 1976. – 158 с.
5. Бабинская П.К. Практический курс методики преподавания иностранных языков: учеб. пособие для студ. вузов / П.К. Бабинская, Т.П. Леонтьева, И.М. Андреасян и др. – 3-е изд., доп. и перераб. – Мн. : ТетраСистемс, 2005. – 288 с.
6. Бакшаева А.Н. Психология мотивации студентов : учеб. пособие для студентов высших учеб. заведений, обучающихся по направлению 030300 “Психология” и специальностям 030301 “Психология”, 030302 “Клиническая психология” / Н. А. Бакшаева, А. А. Вербицкий ; [ред. С. Д. Пинкова ; оформ. С. С. Носова, Е. Ю. Молчанова]. – Москва : Логос, 2006. – 183 с.
7. Беляев Б.В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам / Б.В. Беляев. – М., 1965. – 229 с.
8. Божович Е.Д. О функциях чувства языка в решении школьниками семантико-синтаксических задач / Е.Д. Божович // Вопросы психологии. – 1988. – № 4. – С. 71-78
9. Божович Л.И. Избранные психологические труды. Проблемы формирования личности / Л. И. Божович ; под ред. : Д. И. Фельдштейна. – М. : Междунар. пед. академия, 1995. – 212 с.

10. Варганова И. И. К проблеме мотивации учебной деятельности / И. И. Варганова // Вестник МГУ: Сер. 14 Психология. – 2000. – № 4. – С. 33-41
11. Васильева М.М. К вопросу о воспитании мотивации у студентов при изучении иностранного языка в неязыковом вузе / М.М. Васильева // Современная высшая школа. – М., 1981. – № 4. – С. 7
12. Васильева М.М. Условия формирования мотивации при изучении иностранного языка / М.М. Васильева //Иностранные языки в школе. – М., 2003. – № 2. – С. 306-330
13. Вербицкий А. А. Личностный и компетентностный подходы в образовании: проблемы интеграции / А. А. Вербицкий, О. Г. Ларионова. – Москва : Логос, 2009. – 336 с.
14. Верютина А. Б. Методы повышения мотивации обучающихся к изучению иностранного языка / А. Б. Верютина // Иностранные языки в школе: Научно-методический журнал / М-во образования РФ, ООО «Методическая мозаика». – М., 2013. – № 10. – С.26-28
15. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский; под ред. : В. В. Давыдова. – М.: АСТ: Астрель: Хранитель, 2008. – 671 с.
16. Выготский Л.С. Мышление и речь / Л. С. Выготский. – М.: Лабиринт, 1996. – 416 с.
17. Гегечкори Л.Ш. К проблеме интенсификации процесса обучения взрослых иноязычной речи / Л.Ш. Гегечкори. – Тбилиси: Издательство Тбилисского университета, 1975. – 299 с.
18. Гиниатуллин И. А. Самостоятельная учебная деятельность по овладению иностранным языком на специальном факультете : учеб. пособие к спецкурсу / И. А. Гиниатуллин. – Свердлов. гос. пед. ин-т. Свердловск, 1990. – 95 с.
19. Голу П. Проблема внутренней мотивации учения и типы ориентировки в предмете: автореф.канд.дисс. / П. Голу– М.,1965. – 19 с.

20. Горелова Н. В. Учет психофизиологических особенностей учащихся при изучении иностранных языков / Н. В. Горелова // Англійська мова та література. – 2011. – № 1. – С. 27-28
21. Гохлернер М.М., Ейгер Г.В. Психологический механизм чувства языка / М.М. Гохлернер, Г.В. Ейгер // Вопросы психологии. – 1983. – №4. – С. 139
22. Даниленко В. П. Введение в языкознание. Курс лекций: учеб. пособие / В. П. Даниленко. – М.: Флинта: Наука, 2010. – 288 с.
23. Додонов Б.И. В мире эмоций / Б. И. Додонов. – К. : Политиздат Украины, 1987. – 139 с.
24. Дусавицкий А.К. Мотивы учебной деятельности студентов. Учебное пособие / А.К. Дусавицкий. – Харьков: ХГУ, 2007. – 352 с.
25. Зеер Э. Ф., Сыманюк Э. Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования / Э. Ф. Зеер, Э. Э. Сыманюк // Высшее образование в России. – 2005. – № 4. – С. 26
26. Зимняя И. А. Ключевые компетенции — новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. С. 34
27. Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности / И. А. Зимняя. – 3-е изд., пересмотр. – М.: МПСИ; Воронеж: МОДЭК, 2001. – 400 с.
28. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе / И. А. Зимняя. – М.: Просвещение, 1991. – 222 с.
29. Зимняя И. А. Педагогическая психология: учеб. для студ. вузов / И. А. Зимняя. – 3-е изд., пересмотр. – М.: МПСИ; Воронеж: МОДЭК, 2010. – 448 с.
30. Зимняя И.А. Коммуникативная компетентность и речевая деятельность / И. А. Зимняя, И. А. Мазаева // Иностранные языки в школе : Научно-методический журнал. – 2014. – № 12. – С. 7-18.
31. Ильин Е.П. Мотивации и мотивы: учеб. пособие / Е.П.Ильин. – СПб. : Питер, 2000. – 512 с.

32. Кабардов М.К., Арцишевская Е.В. Типы языковых и коммуникативных способностей и компетенции / М.К.Кабардов, Е.В. Арцишевская // Вопросы психологии. – 1996. – №1. – С.34-49.
33. Капаева А.Е. Формирование готовности учащихся к самообучению иностранным языкам : учебное пособие к спецкурсу / А.Е. Капаева. – Магадан : Северный международный университет, 2004. – 118 с.
34. Китайгородская Г.А. Интенсивное обучение иностранным языкам. Теория и практика: учеб-метод. пособие / Г. А. Китайгородская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Высш. шк.: Научно-образовательный центр “Школа Китайгородской”, 2009. – 277 с.
35. Ковалев В.И. Мотивы поведения и деятельности / В. И. Ковалев; отв. ред. А. А. Бодалев. – М. : Наука, 1988. – 192 с.
36. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение: курс лекций / В.Н. Комиссаров. – М. : ЭТС, 1999. – 192 с.
37. Коссаковски А. Психологические основы формирования личности в педагогическом процессе: пер. с нем. / под ред. Адольфа Коссаковски [и др.]. – Москва : Педагогика, 1981. – 224 с.
38. Леонтьев А.А. Основы психолингвистики / А.А. Леонтьев. – М.: Смысл, 1999. – 287 с.
39. Леонтьев А. А. Психология общения: учеб. пособие для студ. вузов / А.А. Леонтьев. – 3-е изд. – М.: Смысл: Академия, 2005. – 368 с.
40. Леонтьев А. А. Принцип коммуникативности и психологические основы интенсификации обучения иностранным языкам: збірка наукових праць / А.А. Леонтьев // Язык и культура в филологическом вузе. Актуальные проблемы изучения и преподавания. – 2006. – С. 145-154.
41. Леонтьев А.А. Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания / А.А. Леонтьев. – 3-е изд. – М.: Наука, 2005. – 307 с.

42. Леонтьев А. А. Слово в речевой деятельности. Некоторые проблемы общей теории речевой деятельности / А. А. Леонтьев. – Изд. 3-е, стер. – М.: КомКнига, 2006. – 248 с.
43. Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность / А. А. Леонтьев. – Изд. 4-е, стер. – М. : КомКнига, 2007. – 216 с.
44. Леонтьев А.Н. Потребности, мотивы и эмоции / А. Н. Леонтьев // Практик. психолог и логопед в шк. и ДОУ. – 2012. – № 2. – С. 26-33
45. Леонтьев В.Г. Мотивация и психологические механизмы ее формирования / В.Г. Леонтьев. – Новосибирск, «Новосибирский полиграфкомбинат», 2002. – 264 с.
46. Ломов Б.Ф. Вопросы общей, педагогической и инженерной психологии / Б. Ф. Ломов ; АПН СССР. – М. : Педагогика, 1991. – 296 с.
47. Маркова А.К. Формирование мотивации учения : кн. для учителя / А. К. Маркова, Т. А. Матис, А. Б. Орлов. – М. : Просвещение, 1990. – 192 с.
48. Маслоу А. Мотивация и личность: пер. с англ. / Абрахам Маслоу. – 3-е изд. – СПб. : Питер, 2007. – 352 с.
49. Мерлин В.С. Психология индивидуальности: изб. психолог. тр. / В. С. Мерлин ; под ред. : Е. А. Климова. – 2-е изд., стер. – М. : МПСИ ; Воронеж : МОДЭК, 2009. – 544 с.
50. Мильруд Р. П. Методика преподавания английского языка: учеб. пособие для вузов / Р. П. Мильруд. – 2-е изд., стер. – М. : Дрофа, 2007. – 253 с.
51. Моргун В.Ф. Основи психологічної діагностики: навч. посіб. / В. Ф. Моргун, І. Г. Тітов. – К. : Слово, 2009. – 464 с.
52. Непомнящая Э.А. Формирование мотивов учебной деятельности при обучении специальным дисциплинам на I курсе ВУЗа (на материале иностранного языка) : Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Непомнящая Э. А. ; Харк .гос. ун-т им. М. Горького. – Харьков, 1976. – 152, [24] с.
53. Орлов А.А. Стандарты высшего педагогического образования: пути совершенствования / А.А.Орлов // Педагогіка. – 2000. – № 2. – С. 48-51

54. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению: учебный пособие / Е.И. Пассов . – М. : Просвещение, 1991. – 223 с.
55. Пастухова И.П. Основы учебно-исследовательской деятельности студентов: учеб.-метод. пособие / И. П. Пастухова, Н. В. Тарасова. – Москва : Академия, 2010. – 160 с.
56. Петрова Л. И. Опыт преподавания английского языка на языковых факультетах педагогических вузов / Л.И. Петрова // Иностранные языки в школе. – 2004. – № 2. – С. 78-81
57. Петровский А. В. Психология: учеб. для студ. пед. вузов / А. В. Петровский, М. Г. Ярошевский. – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2001. – 512 с.
58. Роготнева (Руденко), Н.С. Деятельностный аспект лингво-нормативной учебной компетенции / Н.С. Роготнева // Языковое образование сегодня – векторы развития: материалы II международной конференции-форума, 24-25 апреля 2011 г. – Ч. I. – С. 138-150.
59. Роджерс К. Консультирование и психотерапия: новейшие подходы в области практ. работы: пер. с англ. / К. Р. Роджерс. – М. : Психотерапия, 2006. – 512 с.
60. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – Т. 2. – Питер, 2002. – 720 с.
61. Рыжов Б.Н. Системная психология (методология и методы психологического исследования) / Б.Н. Рыжов. – М.: МГПУ, 1999. – 277 с.
62. Рыжов В.В. Иноязычные способности / Рыжов, В.В. – Н. Новгород: НГЛУ, 2001. – 193 с.
63. Селиванов В. С. Основы общей педагогики: теория и методика воспитания: учеб. пособие для студ. вузов / В.С. Селиванов; Ред. В.А. Сластин . – 2-е изд., испр. – М. : Академия, 2002. – 336 с.

64. Сонин В.А. Психологический практикум: задачи, этюды, решения : учебно-методическое пособие / В.А. Сонин. – 5-е изд. – Москва: Московский психолого-социальный институт : Флинта, 2007. – 272 с.
65. Степаненко С. В. Формування професійних компетенцій у студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” і “бакалавр” / С. Степаненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 11. – С. 71-75
66. Столин В. В. Общая психодиагностика: монографія / А.А. Бодалев, В.В. Столин. – СПб. : Речь, 2006. – 440 с.
67. Тесленко С. В. Развитие иноязычных способностей как основа индивидуализации обучения иностранному языку / С. В. Тесленко // Англійська мова та література. – 2011. – № 13. – С. 5-7
68. Ткачева М.С. Педагогическая психология: конспект лекций / М. С. Ткачева. - М. : Высш. образование, 2008. - 192 с.
69. Утробина А. А. Методика преподавания и изучения иностранного языка: пособие для подгот. к экзаменам / А.А. Утробина. – М. : Приор-издат, 2006. – 112 с.
70. Халеева И. И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи: (подготовка переводчиков) / И. И. Халеева. – М. : Высш. шк., 1989. – 239 с.
71. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность в 2 т. Т. 2 / Хайнц Хекхаузен – М. : Педагогика, 1986. – 391 с.
72. Хоменко Т. В. Некоторые особенности методики интенсивного преподавания иностранных языков в вузе / Т.В. Хоменко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2004. – № 1. – С. 128-129
73. Цатурова И. А. Переводческий анализ текста. Английский язык: учеб. пособие с методическими рекомендациями / И. А. Цатурова, Н. А. Каширина. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Перспектива: Союз, 2008. – 296 с.
74. Цветкова Т.К. Теоретические проблемы лингводидактики / Т.К. Цветкова. – М.: Спутник, 2002. – 106 с.

75. Шадриков В. Д. Диагностика познавательных способностей. Методики и тесты: учеб. пособие / отв. ред. : В. Д. Шадриков. – М. : Академ. Проект : Альма Матер, 2009. – 533 с.
76. Шадриков В. Д. Психология деятельности и способности человека: учеб. пособие для вузов / В. Д. Шадриков. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М. : Логос, 1996. – 320 с.
77. Шахнарович А.М. Проблемы формирования языковой способности / А.М. Шахнарович // Человеческий фактор в языке. М.: Наука, 1991. — С. 185—220.
78. Шашкова С. Н. Трансформация мотивационной сферы как фактор формирования профессионально-личностных качеств выпускников вуза / С. Н. Шашкова // Альма матер. – 2009. – № 3. – С. 17-24.
79. Шейлз Д. Коммуникативность в обучении современным языкам. Изучение и преподавание / Д. Шейлз. – М.: Совет Европы Пресс, 1995. –347 с.
80. Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь / А.Н. Щукин. – М.: Астрель : АСТ : Хранитель, 2008. – 746 с.
81. Щукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке: учеб. пособие / А. Н. Щукин. – М. : Икар, 2011. – 454 с.
82. Щукин А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: учеб. пособие для преподавателей и студ. / А.Н. Щукин. – М.: Филоматис, 2004. – 416 с.
83. Щукина Г.И. Педагогические проблемы формирования познавательных интересов учащихся / Г. И. Щукина. – Москва : Педагогика, 1988. – 203 с.
84. Юрченкова Г.Д. Мотивы и “антимотивы” при изучении иностранного языка / Г.Д. Юрченкова // Иностранные языки в школе. – 1998. – № 4. – С.42
85. Якобсон П.М. Психологические проблемы мотивации поведения человека / П. М. Якобсон. – М. : Просвещение, 1969. – 317 с.

86. Allwright R.L. Language learning through communication practice / R.L. Allwright // ELT Documents, 1976. – p.2-14.
87. Allwright R.L. The Importance of Interaction in Classroom Language Learning / R.L. Allwright. – Applied Linguistics, 1984. – p.156-171.
88. Chomsky N. Language and Mind / N.Chomsky. – Cambridge University Press, 2006. – 190 p.
89. Forsyth D. R. Group Dynamics / D. R.Forsyth. – Cengage Learning, 2009. – 679 p.
90. Gardner R. C., Lambert W.E. Attitudes and Motivation in Second Language Learning / R. C. Gardner, W.E. Lambert. – Rowley, Mass. Newbury House Publishers, 1984. – p. 47-89.